

CAMPIOANA OLIMPICĂ LARISA POPOVA – UN NUME DE REZONANȚĂ A CANOTAJULUI ACADEMIC INTERNAȚIONAL

Sergiu GURIN,

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

ORCID: 0000-0001-5512-4471

CZU: 797.123-051(478)

DOI: <https://doi.org/10.59295/lrr2023.35>

Summary:

Olympic champion Larisa Popova - a resonant name of international academic rowing

The scientific article focuses on the remarkable career of Larisa Popov, one of the most successful rowers in the history of Moldovan sport. At the 1980 Moscow Olympics, Larisa Popova won the gold medal in the academic rowing event, competing against Elena Hlopteva of Belarus, demonstrating excellence in performance and commitment to country and home. The article highlights important aspects of Larisa Popov's sporting career, including her intense training, advanced rowing techniques and physical abilities. It also explores her contribution to the development of academic rowing as a sporting discipline and her influence on young rowers. In addition, the article may examine scientific aspects of academic rowing, such as the biomechanics and physiology involved in this elite sport, to show how Larisa Popov's performance has been supported by scientific research.

Keywords: Larisa Popova, Olympism, academic rowing, Moscow, Soviet Union, 1980.

Din anul 2021 Larisa Popova (Alexandrova) este prim-vicepreședintă al Comitetului Național Olimpic și Sportiv al Republicii Moldova. Este președintă a Federației Sportive Naționale de Canotaj din Republica Moldova și al Asociației Naționale „Sportul și Femeia”. Deține funcția de director a Fundației Campionilor Olimpici. Coordonează activități ce țin de organizarea și desfășurarea sărbătorilor dedicate Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice, a Lecțiilor Olimpice, și a festivalului „Olimpic EcoFest”. Este un simbol al mișcării olimpice naționale și internaționale. Este numită cu cele mai frumoase superlative: „Săgeata din Tiraspol” (Andrei Prodan); „Regina sportului moldovenesc” (Leonid Bujor); „sportivă legendară” (Tatiana Derevenko); „Planeta uriașă” (Tatiana Gurkovkaia); Unica (Ivan Corșunov, Chiril Vișoțchi-Șestacov; „Un nume scris cu aur în istoria sportului moldovenesc” (Vitalie Nistor).

Viitoarea performeră s-a născut la 9 aprilie 1957 la Tiraspol, un oraș de pe malul stând al fluviului Nistru, RSS Moldovenească. A învățat la Școala Medie nr. 3 din Tiraspol în anii 1964–1974. În familie, pasiunea pentru sport o avea doar tata ei la început, care juca fotbal în echipa combinatului de mobilă, unde activa. Apoi, fratele mai mare, Valerii, a fost îndemnat de un vecin să practice box. În acea perioadă însă, în mod special, antrenorii de la secțiile sportive ale Internatului Sportiv din Tiraspol mergeau prin școli și selectau elevii potriviți pentru diverse discipline sportive.

Încă din clase primare, Larisa Popova fiind mai înaltă decât toți colegii din clasă a început să practice baschetul, apoi a exersat atletismul. Aceste activități sportive erau acceptate în familie fără nicio emoție și mare interes, fiindcă pentru copii era și o activitate de ocupare a timpului în mod util și sănătos, dar fără nicio speranță în viitor de-a ajunge tocmai campioni. Primii pași spre sportul de performanță au fost făcuți în 1970 la baza nautică a Asociației Sportive „Moldova” din or. Tiraspol. Tocmai împlinise 13 ani și era elevă în clasa a VII-a. A fost adusă la Școala Sportivă de Canotaj pentru Copii și Tineret de o colega de clasă, Nadea Chiricenco, nepoata antrenorului. Primele încercări de practicare a sportului nautic au fost soldate cu eșec¹. „Dacă nu poți te vom învăța, dacă nu vrei te vom obliga”. Cu regret acesta era sloganul de bază, pe lângă alte slogane triumfaliste care se puteau citi în sălile de sport, la întreprinderi și în tot spațiul public al URSS². Viitoarea campioana olimpică a practicat sportul de performanță într-o perioadă în care activitatea fizică și sportul cu antrenament metodic era unul de masă, practicat și promovat prin politici speciale de stat³. L-a avut drept antrenor pe talentatul sportiv Iuri Vilcov.

La antrenamente Larisa Alexandrova lucra în exces, încât uneori pierdea firul timpului și Iuri Vilcov era nevoit să o întrerupă de la această activitate epuizantă. Pentru a ajunge la performanțe deosebite se practica alergarea, gimnastica, săriturile, ridicarea greutăților, aruncarea discului etc.

Deși a trecut prin mai multe decepții, tânăra sportivă din Tiraspol era deja în vizorul antrenorilor selecționatei URSS. În anii 1972–1973, devine campioana Societății Sportive Benevole „Moldova” și a republicii atât la simplu, cât și la dublu; la Regata unională în memoria lui A.F. Țarev a obținut performanțe echivalente cu cele de categoria a II-a, devine campioană a Mol-

¹ Б. Ойхерман. Пьедестал покорился тираспольчанке. În: Днестровская правда, 22 марта 1974, с. 3.

² Sergiu Gurin. Repere istoriografice ale culturii fizice și sportului în RSS Moldovenească. În: *Student, profesor și cercetător în anii 1980–1990: drumul spre regăsire și liberate*. Volumul celei de-a treia ediții a conferinței științifice naționale cu participare internațională. Chișinău, 7 octombrie 2022 / Coord.: Lidia Prisac; resp. de ed.: Ion Valer Xenofontov; ed.: Liliana Rotaru. Chișinău: Editura Lexon-Prim, 2023, pp. 169–177.

³ М.М. Тентюк. За массовость и мастерство. În: Молдавия спортивная (к 60-летию образования МССР и КПМ). Сост. Е. И. Кучер. Кишинев: Картя Молдовеняскэ, 1984, сс. 5–6.

dovei la proba individuală și dublu fără cârmaci împreună cu Nadejda Chiricenco. Apoi, la Moscova, obține locul doi în selecționată pentru competițiile din Polonia. Locul secund a fost obținut și la Regata internațională din Kiev. Acest supraefort într-un interval de timp rapid a dus la epuizarea organismului, ceea ce s-a reflectat negativ asupra stării de sănătate.

În 1975 Larisa Alexandrova absolvă școala medie și are un parcurs sportiv fulminant. La Spartachiada Popoarelor din URSS și s-a clasat pe locul cinci, alături de Galina Vasilieva, devine câștigătoarea Cupei URSS la dublu vâsle 1 000 m, în august obține medalia de aur la Regata internațională „Prietenia” (Moscova) la simplu vâsle 1 000 m, iar peste o lună devine campioană a URSS la canotaj academic printre juniori (Moscova). Drumul spre Olimp devine unul real⁴.

La Jocurile Olimpice de la Montréal, Canada (1976), în premiera istoriei Olimpiadelor moderne, au fost instituite competiții feminine la canotaj academic desfășurate la canalul Notre-Dame unde cifra de bilete comercializate a fost de 30 000. În prima zi a competiției, echipajul sovietic a învins cursa cu un rezultat excelent – 3 min. 11,74 s, totuși, campioanele lumii, canotoarele din RDG la cursele preliminară au parcurs traseul de 1 000 m și mai rapid – 3 min. 12,13 s.⁵ La 13 august 1976 la Moscova a fost organizată o recepție a Guvernului sovietic cu învingătorii Jocurilor Olimpice. Pentru rezultatele remarcabile obținute la Olimpiada a XXI-a canotoarea Larisa Alexandrova și antrenorul Iuri Vilcov au fost distinși cu Medalia „Pentru vitejie în muncă”⁶.

După obținerea medaliei de argint, în viața Larisei Alexandrova a urmat o pauză de activitate sportivă în favoarea celei private. S-a căsătorit cu antrenorul său Anatol Popov, maestru la canotaj.

Marea miză, totuși, era culmea olimpică! După cucerirea Marii Regate, Larisa Popova, desemnată drept candidată a selecționatei sovietice la Jocurile Olimpice a rămas să se antreneze la Canalul Krîlatskoe, locul de antrenament al Campionatului URSS la canotaj academic. Aici a făcut cunoștință și s-a împrietenit cu belarusa Elena Hlopteva cu care va participa la Olimpiada-80, proba schif dublu, două vâsle.

La Jocurilor Olimpice de la Moscova au participat doi reprezentanți ai sportului din Moldova sovietică – canotoarea tiraspoleană Larisa Popova și decatlonistul chișinăuian Valerii Caceanov.

⁴ Boris Boguș, Ion Valer Xenofontov. Larisa Alexandrova (Popova). O biografie olimpică. În: *Larisa Popova. Marea Campioană sau Zeița Canotajului Academic de la Nistru*. Colecția „Legendele sportului moldovenesc”. Chișinău: Editua Lexon-Prim, 2023 [manuscris].

⁵ L. Liubomirova. Spre medalia olimpică – în luntre ușoară. În: *Chișinău. Gazeta de seară*, nr. 177 (3455), 28 iulie 1976, p. 4.

⁶ Б. Ойхерман. Стремительным пусть будет взмах весла! În: *Днестровская правда*, 28 июня 1980, с. 3.

Principalele concurente ale canotoarelor sovietice erau sportivele din RDG (campioanele lumii în anul 1979), România, Bulgaria (campionii Olimpiadei-76), Polonia și Ungaria. Favoritele cursei olimpice erau sportivele din Leipzig Cornelia Linz și Haydi Westfahl, ambele fiind campioane mondiale.

La 26 iulie 1980, Larisa Popova –, împreună cu Elena Hlopteva (Belarus), au cucerit medalia de aur la Jocurile Olimpice în capitala Uniunii Sovietice la schif dublu, fiind prima echipă feminină sovietică care au cucerit titlul suprem, constituind, totodată, și singura medalie cucerită de canotorii sovietici la Olimpiadă. Ervin Crahov, antrenorul-șef al selecționatei feminine de canotaj a RDG, afirma: „Canotoarele sovietice au o tehnică foarte bună de vâslit, o tehnică uneori chiar perfectă. De data aceasta s-au evidențiat Popova și Hlopteva, care au avut mai multă voință decât celelalte coechipiere. Le felicit, dar simt că luptele dintre liderele canotajului mondial – sportivele din RDG și Uniunea RSS – continuă la același nivel ridicat”⁷.

Larisa Popova a fost distinsă cu trofeul „Femeia și Sportul”, înmânat de președintele Comitetului Internațional Olimpic Jacques Rogge, pentru merite deosebite în angrenarea femeilor în activități sportive și cu caracter olimpic (21 martie 2003), a inițiat fondarea Asociației „Sportul și Femeia” (2003), a fost decorată cu „Ordinul Olimpic” al Comitetului Național Olimpic al Republicii Moldova (2007), a fost distinsă cu „Ordinul de Onoare” al Republicii Moldova (16 decembrie 2011), laureată a Premiului Național în domeniul sportului (23 august 2017), Cavaler al „Ordinului Republicii” (2020).

În concluzie, Larisa Popova reprezintă un exemplu demn de urmat și dedicare, perseverență și realizare a visurilor personale și sportive. Cariera sa de canotoare, numeroasele medalii obținute la nivel național și internațional, precum și eforturile sale în promovarea sportului și sănătății fizice au contribuit în mod semnificativ la dezvoltarea canotajului și la inspirarea tinerilor să-și urmeze pasiunea. Ea este un exemplu al capacității umane de a depăși obstacolele și de a atinge excelența în ceea ce facem. Larisa Popova este, fără îndoială, o sursă de inspirație pentru toți cei care își doresc să atingă vârfurile performanței în sport și în viață.

⁷ Valeriu Rogozenco. „Mama mea e campioană, campioană olimpică”. În: *Tinerimea Moldovei*, nr. 108 (6512), 7 septembrie 1980, p. 4.

Surse iconografice

Drumul spre argintul olimpic, Montréal, 1976. Sursă: *arhiva privată Larisa Popova*

Antrenorul Iuri Vilcov a desoperit talentul sportivei de înaltă performanță Larisa Popova, 1980. Sursă: *arhiva privată Larisa Popova*

Pe podium olimpic: înmânarea medaliei de aur campioanei Larisa Popova, 26 iulie 1980. Sursă: *arhiva privată Larisa Popova*

Campioana olimpică Larisa Popova în Sala de conferințe a Comitetului Național Olimpic și Sportiv al Republicii Moldova. Foto: *Ion Valer Xenofontov*, 23 septembrie 2016.